

Situation, som vi og saa mange andre Lande befinder os i. Om det beror paa, at det ærede Medlem ikke kan se, hvorledes vi sidder i det, eller om han ikke vil sige, hvad han ser, det er jeg ikke i Stand til at afgøre; men mig forekommer det, at man kan ikke tale om Lægedom for en Situation som den, vi og saa mange andre Lande sidder i for Øjeblikket, paa den valne Maade, paa hvilken den ærede Ordfører for Venstre gjorde det.

Jeg kommer til at mindes to meget interessante og lærerige Foredrag, som jeg har læst i den senere Tid; de vender sig begge mod dette Spørgsmaal og er ikke holdte af Medlemmer af mit Parti. Begge er de holdte ved betydningsfulde Lejligheder. Det ene Foredrag er holdt ved det jydsk Landbrugsdelegeretmøde i Fredericia af det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard). Det ærede Medlem slæber os i et langt, interessant og lærerigt Foredrag fra Milepæl til Milepæl paa den Smertens Vej, som er betegnet ved den ene Kendsgerning efter den anden, der skulde føre til det endelige Resultat, at vi sad i det saadan, som vi nu f. Eks. efter min Opfattelse gør det. Men i Stedet for at komme til et saadant Resultat samler han i Slutningen af Talen sit Orkester sammen, lader det stemme om fra Moll til Dur og istemmer en skringrende Fanfare om de Chancer, som laa for os, og som vi altsaa blot havde at række Haanden ud efter. Hvor han ser de Chancer, siger han ikke noget om, og hvorledes han begrunder den lyse Slutningsstemning anderledes, end at det altid er behageligere at fortælle Folk noget, de gerne vil høre, end at fortælle dem noget, de ikke saa gerne vil høre, forstaar jeg ikke. Helt anderledes lyder det i et andet Foredrag, ligeledes holdt af et æret Medlem af dette Ting, Formanden for Ernæringsraadet (Moesgaard-Kjeldsen). Han talte ogsaa om Situationen. Skønt han ikke drager de fulde Konsekvenser af den saa skarpt, som jeg kunde ønske det, tilslører han den paa den anden Side ikke helt, og en Bemærkning, som han gør, vil jeg fremdrage og rette til Venstre og til Landets Befolkning i det hele, og det er den, at Landbruget staar overfor et Forhold, som det hidtil slet ikke har kendt. Landbruget har ikke levet i den daglige Vanskelighed, som Byerhvervene altid har haft liggende for sig, nemlig Spørgsmaalet: Hvor skal vi afsætte vore Varer? Landbruget har haft sit Marked sikkert, men det har Landbruget ikke for Fremtiden.

Jeg vil bede Dem om ikke at lade Dem blænde af, at vi endnu ikke er marcheret lige ind i det dybeste Mørke, at vi endnu staar ved en Overgangstid, hvor Europas forsultne Folk gerne vil spise sig mætte i civiliserede Levnedsmidler, forsaavidt det er dem muligt at skaffe Metal eller Varer til at betale dem med.

Men det er kun en Overgangstid, der vil vare et Par Aar, saa vil vi komme ind i Mørke, og for Landbruget betyder dette Mørke — det maa man hellere se lige i Øjnene —, at det ikke vil faa den samme Adgang til at afsætte sine Varer som tidligere. Vender vi os mod Syd, er der vel ingen, der mener, at Tyskland i overskuelige Tider vil have Raad til at udgive Penge til Luksusvarer, Luksuslevnedsmidler; og det maa jo dog erindres, at det er det, Landbrugets Produktion i Hovedsagen er. Og vender vi os mod Vest, kan der tales nok saa meget i Aviserne om de glimrende Udsigter, den engelske Industri har i Fremtiden. Jeg tror ikke, at England i Fremtiden vil være stillet anderledes end de andre Lande i Europa. Saa snart vi er over denne Overgangsperiode, vil det ogsaa se sine Markeder beklippet. Deraf følger, at det maa være varsomt med sit Forbrug, og dertil kommer det andet Moment, at England nok ønsker at lade den øvrige Verden deltage i dets Krigsomkostninger og derfor er begyndt at rationere sine Kul og sine andre Raaprodukter baade med Hensyn til Massen, det leverer, og den Pris, det skal have for dem. Og hvis det er rigtigt, hvad jeg har hørt — en Udtalelse, som et æret Medlem af den overordentlige Kommission, det ærede Medlem, som talte paa Socialdemokratiets Vegne (Hauge), skal være fremkommet med —, at England meget hellere maatte sige, hvor meget vi skulde betale af dets Krigsomkostninger, saa vidste vi, hvad det drejede sig om, saa vil jeg sige: Jeg giver ham ganske Ret. Det vilde være heldigt, tror jeg, for os, saa kunde vi i øvrigt tumle med vore Varer gensidig, saaledes som vi vilde, alene under dette Hensyn. Vi kommer til overfor England og overfor andre Lande at finde os i, at Politik spiller ind i Vareudvekslingen paa den anden Maade, end den har gjort tidligere.

Men, som det ogsaa blev antydnet af Ordføreren for det radikale Parti, man vil ikke kunne skride til en Fastsættelse af Toldsatser, der muligvis kunde udrette noget lignende som det, der tilsigtes ved dette Lovforslag. Man vil ikke kunne gøre det, fordi et og andet Land